

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Daniely Zemanové, soudkyně Barbary Pořízkové a soudce Miloslava Výborného v právní věci žalobce: **Ing. B. P.**, zast. JUDr. Jindřichem Finkem, advokátem se sídlem Pražská 675/10, Brno, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 9. 2014, čj. 23551/14/5000-14101-709857, a rozhodnutí Finančního úřadu Brno I ze dne 29. 11. 2011, čj. 392282/11/288512709941, o námitce podjatosti soudkyň Krajského soudu v Brně JUDr. Zuzany Bystřické a JUDr. Evy Lukotkové,

t a k t o :

Soudkyně Krajského soudu v Brně JUDr. Zuzana Bystřická a JUDr. Eva Lukotková **n e j s o u v y l o u č e n y** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 29 Af 82/2014.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobou ze dne 7. 11. 2014 podanou u Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“) se žalobce domáhal zrušení v záhlaví uvedených rozhodnutí správních orgánů.

[2] Poté, co byl žalobce přípisem krajského soudu ze dne 24. 11. 2014, čj. 29 Af 82/2014-16, seznámen se složením senátu, který bude v dané věci rozhodovat, namítl dne 4. 12. 2014 podjatost soudkyň krajského soudu JUDr. Zuzany Bystřické a JUDr. Evy Lukotkové.

[3] K osobě soudkyně JUDr. Bystřické uvedl, že proti této soudkyni podal ústavní stížnost, stížnost ministryni spravedlnosti a dne 4. 6. 2014 u Nejvyššího státního zastupitelství v Brně trestní oznámení. Z těchto okolností dovodil existenci důvodných pochybností o nepodjatosti soudkyně.

[4] Žalobce dále tvrdil „*negativní vztah*“ soudkyně JUDr. Lukotkové k jeho osobě, kterýžto má vyplývat z toho, že žalobce této soudkyni „*ostře vytknul její laxní postup ode zdi ke zdi*“ v řízeních vedených u krajského soudu pod sp. zn. 57 Ca 77/2007 a 57 Ca 40/2005, ve kterých byly rozsudky krajského soudu zrušeny Nejvyšším správním soudem a žalobce si poté stěžoval na průtahy v řízení (stížnost má být vedena pod sp. zn. St 8/2010). Dle žalobce se jednalo o „*nemyslné správní řízení*“, ke kterému svým postupem „*de facto vytvořila časový*“

prostor“ tehdejší soudkyně Městského soudu v Brně JUDr. Bystřická. S ohledem na uvedené žalobce „*nevěří*“, že ve vztahu k němu je soudkyně JUDr. Lukotková nezáujatá.

[5] Soudkyně JUDr. Bystřická k námitce podjatosti uvedla, že k projednáváné věci i k žalobci chová postoj absolutně neutrální a nejsou jí známy žádné okolnosti, jež by mohly vzbuzovat pochybnosti o její nestrannosti a nezávislosti při rozhodování; podjatou se být necítí. Dále uvedla, že o podáních žalobce zmíněných v námitce podjatosti se dozvěděla až z této námitky a dosud ani neví, co bylo důvodem takových podání; jejich existence nemá vliv na její vztah k žalobci. Dále odkázala na své vyjádření k žalobcově námitce podjatosti ve věci krajského soudu sp. zn. 29 Af 97/2011.

[6] Také JUDr. Lukotková se k námitce podjatosti vyjádřila tak, že k projednáváné věci i k žalobci chová postoj absolutně neutrální a nejsou jí známy žádné okolnosti, jež by mohly vzbuzovat pochybnosti o její nestrannosti a nezávislosti při rozhodování; podjatou se být necítí. Dále uvedla, že její rozhodování v jiných věcech žalobce není důvodem pro její vyloučení z rozhodování věci sp. zn. 29 Af 82/2014.

[7] Následně byla věc předložena Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o námitce podjatosti podle § 8 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[8] Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednáváné věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

[9] Integrální součástí práva na spravedlivý proces tak, jak je vymezeno v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, je garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce. Nestrannost a nezáujatost soudce je jedním z hlavních předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů práva v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy).

[10] Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 odst. 1 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci lze jen výjimečně a ze skutečně závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezáujatě a spravedlivě (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2003, čj. Nao 19/2003-16).

[11] Žalobce námitku podjatosti soudkyně JUDr. Lukotkové a zčásti i námitku podjatosti soudkyně JUDr. Bystřické založil na skutečnosti, že v jiných řízeních týkajících se žalobce, jmenované soudkyně postupovaly dle názoru žalobce nesprávným způsobem. Z toho důvodu žalobce usuzuje, že jmenované soudkyně k němu mají negativní vztah.

pokračování

[12] Nestrannost soudce se zkoumá jednak ze subjektivního a jednak z objektivního hlediska. Subjektivní kritérium vypovídá o osobním přesvědčení účastníka řízení nebo samotného soudce, že v daném případě neměl by pro podjatost rozhodovat soudce k projednání a rozhodnutí věci povolaný, objektivní kritérium naproti tomu stvrzuje, zda soudce skýtá dostatečné záruky vylučující jakékoliv legitimní pochybnosti o jeho nestrannosti. V dané věci bylo subjektivní stanovisko žalobce skutečně podnětem k tomu, aby se Nejvyšší správní soud podjatostí soudkyň JUDr. Bystřické a JUDr. Lukotkové zabýval. Subjektivní náhled uvedených soudkyň, jak vyplývá z jejich vyjádření, svědčí naopak o tom, že se za podjaté v souzené věci nepovažují.

[13] Z hlediska objektivního má při posuzování námitky podjatosti v této věci klíčový význam ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s., věta třetí, podle níž „[d]ůvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech“. Okolnosti spočívající v postupu a rozhodování soudkyně JUDr. Bystřické ve věci vedené u Městského soudu v Brně, resp. soudkyně JUDr. Lukotkové ve věcech vedených u krajského soudu již proto nemohou být důvodem pro jejich vyloučení. Jak Nejvyšší správní soud poznamenal v usnesení ze dne 22. 7. 2009, čj. Nao 48/2009-162, „[d]ůležitější rozhodování soudců, které se autoritativně vyslovilo k právům a povinnostem žalobkyně, nezpůsobuje jejich podjatost, jakkoli mohlo být pro žalobkyni nepříznivé. Právě v rozhodovací činnosti soudce se projevuje jeho nezávislost, a nesouhlas žalobkyně s právními závěry, které soudce dříve vyslovil, je při hodnocení otázek podjatosti nevýznamný. Zpochybňovat rozhodnutí soudu jistě lze; k tomu však slouží opravné prostředky (jsou-li přípustné), event. ústavní stížnost, nikoli námitka podjatosti“.

[14] Žalobce dále námitku podjatosti soudkyně JUDr. Bystřické opíral také o okolnost jeho různých podání směřujících proti této soudkyni u více institucí. Ani tyto okolnosti nemohou v dané věci vést k vyloučení jmenované soudkyně z projednání a rozhodování věci. Soudci musí být připraveni na kritiku svých rozhodnutí a musí být sto tuto kritiku unést. Soudci navíc musí být z povahy své funkce připraveni na to, že neúspěšná strana sporu může dát podnět k zákonem předvídaným prověrkám jejich činnosti. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 22. 7. 2009, čj. Nao 48/2009-162, „[p]okud by každý podnět automaticky znamenal důvod pro pochybnosti o nepodjatosti soudce vůči účastníku, mohlo by to ve svém důsledku vést až k popření principu zákonného soudce, neboť účastník by postupným (neopodstatněným) stěžováním si na jednotlivé soudce mohl dospět až k soudci, jehož si sám vybral a proti němuž již takovou stížnost nepodá“. Dále, dle judikatury Nejvyššího správního soudu podání trestního oznámení na soudce účastníkem pro jeho rozhodovací činnost může za určitých okolností v soudci vyvolat nepřátelský postoj vůči tomuto účastníku, avšak na druhé straně lze jen těžko uzavřít, že tato skutečnost vždy a automaticky vyvolá negativní vztah soudce k účastníku řízení; v tomto směru se posouzení jednotlivých případů vzpírá zobecnění a vždy se bude odvíjet od vážení různých skutečností, pojících se s konkrétní věcí (srov. usnesení ze dne 14. 7. 2009, čj. Nao 36/2009-48). V nyní posuzované věci přitom není zřejmé a z obsahu spisu nikterak nevyplývá, že by soudkyně JUDr. Bystřická v souvislosti s podáním trestního oznámení bez dalšího mohla získat negativní vztah k žalobci, který by ji vylučoval z dalšího rozhodování. Rovněž z vyjádření této soudkyně nevyplývá, že by podáním trestního oznámení získala poměr k věci, účastníkům řízení či jejich zástupcům, který by ji vylučoval z dalšího rozhodování. I v případě trestního

oznámení lze ostatně obecně konstatovat, že soudce ve výkonu své veřejné funkce musí být připraven na konfrontaci s (byť i např. nedůvodnou a nepodloženou) kritikou a na nikoliv přátelské jednání účastníků, aniž by jej tyto skutečnosti automaticky vyloučily z projednání a rozhodování věci.

[15] Nejvyšší správní soud dále zkoumal poměr jmenovaných soudkyň k projednávané věci. Za poměr k věci se považuje přímý zájem soudce na projednávané věci, zejména zájem na jejím výsledku. Vyloučen by byl také soudce, který by získal o věci poznatky jiným způsobem než dokazováním při jednání. Pochybnosti o nepodjatosti soudce pro jeho poměr k účastníkům či jejich zástupcům - kromě vztahů příbuzenských a obdobných vztahů - mohou vzniknout i tehdy, je-li soudcův vztah k účastníkům, případně zástupcům, přátelský či naopak zjevně nepřátelský.

[16] V projednávané věci však žádný z těchto důvodů ze spisového materiálu nebyl zjištěn. Nelze dovodit, že by soudkyně JUDr. Bystřická nebo JUDr. Lukotková jakýmkoliv způsobem žalobce znevýhodňovaly z důvodu, že proti jejich postupu v jiných řízeních podával stížnost na průtahy řízení či jiné podněty. Stejně tak nelze poměr věci dovozovat ani ze skutečnosti, že žalobce při osobním setkání před více lety své výhrady JUDr. Bystřické vůči jejímu postupu v jiných věcech sdělil. Samy soudkyně popírají přímý poměr k věci nebo k účastníkovi a uvádí, že k projednávané věci ani k účastníkům nemají žádný osobní vztah a nejsou jim známy žádné okolnosti, které by je z projednávání a rozhodnutí věci vylučovaly. Rovněž se nepodílely na projednávání nebo rozhodování věci u žalovaného správního orgánu.

[17] Vzhledem k tomu, že stěžovatelem namítané okolnosti nemohou být ve smyslu ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s. důvodem pro vyloučení soudce, a jiné skutečnosti žalobce netvrdil, rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že soudkyně JUDr. Zuzana Bystřická ani JUDr. Eva Lukotková nejsou vyloučeny z projednávání a rozhodování věci sp. zn. 29 Af 82/2014.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. prosince 2014

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu